

רציונל הפעולה של פרויקט "לימוד בחברותא"

א. תהליך ההכשרה והלמידה של דוקטורנטים במדעים העיוניים מבוסס בעיקרו על למידה עצמית ואינטראקציה עם המנחה. אנו מזהים חוסר בלמידה ותמיכה קבוצתית של סטודנטים, למענם ובעצמם.

ב. דוקטורנטים שחונכו והוכשרו לעבודה עצמית בלבד יתקשו לעבוד בצוותי מחקר לאחר תקופת הכשרתם. שינוי דפוסי הלימוד והחונכות של דוקטורנטים מבטיח הכשרה טובה יותר לחיים שאחרי הדוקטורט. עבודה קבוצתית עשויה לתרום להעשרת המחקר, לשיתופי פעולה וקשרים, להפחתת התלות החד-צדדית במנחה ולהחלשת תחושת הבדידות המאפיינת את התקופה. חיזוק הלמידה הקבוצתית עשוי לקדם את ההישגים המחקריים של תלמידי המחקר שלנו.

ג. האוניברסיטה העברית עושה מאמץ להתמודד עם "סינדרום הדוקטורנט הבודד". תלמידי המחקר באוניברסיטה יכולים לקחת חלק במאות פורומים, סמינרים וכנסים מחלקתיים ודיסציפלינריים המתקיימים בקמפוס ושלוחותיו במהלך שנת הלימודים. אנו מאמינים בהעשרת תלמידי המחקר בתחומים רחבים יותר מאלו הנוגעים במישרין לנושא המחקר שלהם; בנוסף, יכולים דוקטורנטים לקחת חלק בסדנאות שונות הנוגעים בהיבטים המקצועיים של כתיבת מחקר. לרבים מתלמידי המחקר יש אפשרות להיפגש בפורום דוקטורנטים במסגרת המחלקות, הפקולטות ובתי הספר. עם זאת, כל האפשרויות הללו הן כלליות ואינן מלוות את תלמידי המחקר באופן אישי בכתיבתם ובהתקדמותם במחקר. קבוצות הכתיבה, הלימוד והמחקר המוצעות מצופות לענות על צרכים אלה.

ד. תהליך לימוד מוצלח לדוקטורט דורש ממד חברתי משמעותי. נאמר תדיר כי ללא קמח אין תורה אבל גם ללא חברותא אין תורה. מפגשים חברתיים אקדמיים מאפשרים סיעור מוחות, תמיכה, דרבון, ביקורת, דיון, מחויבות והיכרות עם אנשים ועולמות מחקרניים שונים; ובשל כך, גם שיפור פרקטיקות למידה, ביטוי וחשיבה מחקרית. תמיכה מקצועית ברמת הקמפוס עשויה לאפשר בנייה והעצמה של רשתות מקצועיות שילוו את הסטודנטים לאחר סיום תקופת הכשרתם. צעד ראשון לקידום חשיבה מעין זו נעשה באמצעות פרויקט "לימוד בחברותא".

מטרות הפרויקט:

1. לעודד גיבוש קבוצות מחקר, כתיבה, לימוד ודיון לתלמידי מחקר.
2. ליצור תרבות של למידה קבוצתית ועבודה בצוות.
3. לקדם נוכחות דינאמית של תלמידי המחקר בקמפוס.

עקרונות פעולה:

1. תמיכה בהתארגנות עצמית של תלמידי מחקר
2. לקדם יצירת ארגון שיקדם לימוד קבוצתי בקמפוס, ארגון "שטוח ורזה", הבנוי על רשתות של קבוצות לימוד במקום ארגון היררכי.
3. לעודד יוזמה ויזמות של הסטודנטים לדוקטורט.
4. לעודד מודלים שונים ומגוונים של עבודה בקבוצות.

הזרה:

זיהוי קבוצה יזמית, הצגת הפרויקט לגורמי ההנהלה באוניברסיטה, גיבוש תמיכה ארגונית וכספית להרצת השלבים הראשונים של הפרויקט.

האמצעים:

1. זיהוי קאדר של מובילי קבוצות מחקר באמצעות פרסום קול קורא.
2. הכשרת מובילי הקבוצות ב"מדרשה זוטא" להדרכת מנחי קבוצות בהתאם לצרכיהם (במידה ויהיו כאלה).
3. הקמת קבוצות עבודה בנות 5-12 דוקטורנטים/יות ע"י ראשי הקבוצות.
4. ליווי ראשי הקבוצות במשך תקופת העבודה של קבוצת המחקר.
5. דיווח עצמי של הקבוצות על עבודתם באמצעות אתר ויקי (דוגמת המודל של לימוד בחברותא).
6. שימוש בתוכנות חופשיות כמו גוגל-גרופ (Google-Groups) / שר-פוינט (Share Point) לשם הקמת אתר נפרד לכל קבוצה ולמובילי הקבוצות).
7. הקמה בעתיד של תשתית פיסית של מרחבי לימוד משותפים (דהינו, מרכז פעילות).

מהות ההכשרה לסטודנטים היוזמים קבוצה:

ההכשרה תכלול "הנחיית קבוצות" ומיומנויות שתורמות לניהול הקבוצה בצורה היעילה ביותר. כך למשל, ייפגשו מנהיגי קבוצות אחת לתקופה במטרה לחלוק בידע שנרכש בכל קבוצה על בעיות נפוצות ולדון בדרכי פתרון.

תוכנית ההכשרה חייבת דיון מעמיק במעגלים שונים של התייעצות. יש ללמוד מהניסיון של היחידה למעורבות חברתית בדיקנט הסטודנטים בעניין זה ובמידת הצורך לשתפם בפרויקט. כמו כן, קיים ידע של "מאמנים פרטיים" שונים בסיוע בכתיבה. ניתן ללמוד מהם על מנת לקדם את הפרויקט.

הציפיות מראשי קבוצות

ראשי הקבוצות יוכלו לקבוע את מספר החברים בקבוצה, את מטרותיה ואת תדירות וקצב פעילותה. ראשי הקבוצות יוכלו, במידה ויחפצו בכך, לקבל סיוע כספי משמעותי יותר אם יבחרו להשתתף בקבוצה דינאמית לפיתוח מיומנויות של עבודה קבוצתית ולתרום לגיבוש "תורת הדרכה", שתמקסם את הידע, האפקטיביות וההנאה מהמפגשים (פעילות זו מותנת בהתאם לאפשרויות הארגוניות והתקציביות)

תודתנו לדוקטורנטים אשר השתתפו בהכנת המסמך

רננה אלרן (פסיכולוגיה), קרולין ארוניס (תקשורת ועיתונאות), תמר ברנבלום (משפטים), קית' גולדשטיין (סוציולוגיה), דנה גור (משפטים), שירה דביר (תקשורת ועיתונאות), שהם חושן-הלל (פסיכולוגיה), פלורינה יוזפובסקי (פסיכולוגיה), סיני רוסנייק (פילוסופיה), רונית לוי-שנור (משפטים), נתנאל פישר (מדע המדינה), איל פאר (חינוך).